

אמן על האש: היסטוריה של אלימות

דינה שנהב פיסלה פעם כלב קשור לעץ ביער, וקיוותה שיצילו אותו. שיחה עם נפש שברירית שמקיא אל הבד את העקבות שהאלימות הטביעה בה

מאת: איתן בוגנים 16:31 27/12/2005

דינה שנהב

חכם רוסי אחד, שלא הכיר את דינה שנהב ולא ראה מעולם את עבודותיה, אמר פעם שכנות היא האמצעי נגד הרעל של הפחד והאכזריות, ולא ידע כמה הוא צודק לגביה. הוא הוסיף ואמר שכל תיאור אמנותי, כמו כל פעולה של האדם, יש לשפוט אל מול המוות. בפשטות ובעומק שניחנו בודדים, דינה שנהב בונה ומשתהה אל מול חסרי הפנים וההבעה, זורקת צבע וממוססת את הצללים והעקבות העכורות שמשאירה האלימות של ההיסטוריה. ללא סילוף והתחכמות, עם עיניים בהירות ושוויון נפש, דינה שנהב מעמידה קסמים מחומר וצבע.

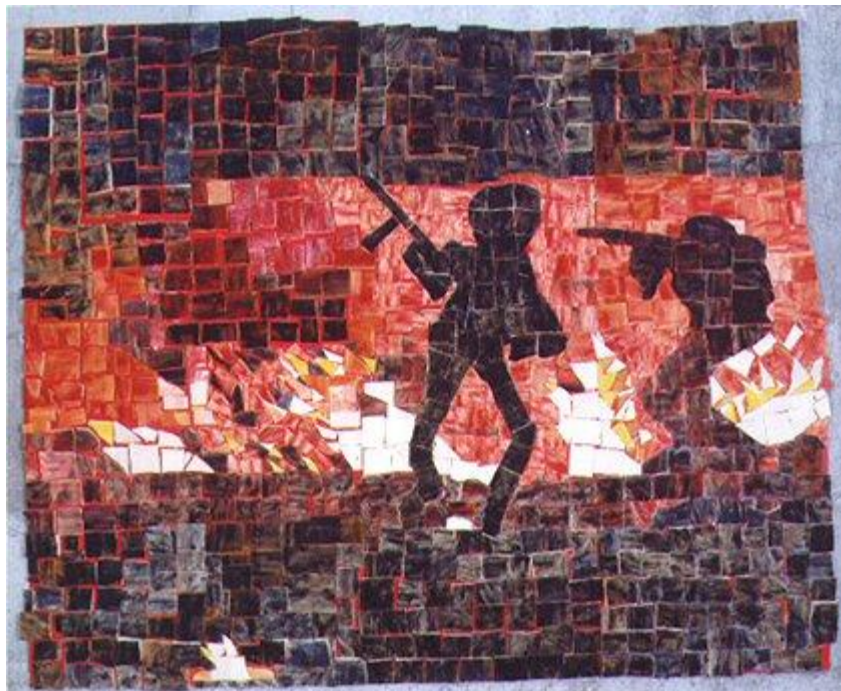

איך את מסתדרת עם גשמי הזלעפות?

"קר לי, אבל אני מסתדרת בסדר. גרתי שנה בלונדון, אז החורף פה נראה לי קטן, קצת מרטיב ולא מקרר אותך לעומק".

מה מרטיב אותך לעומק באמנות?

"נושאים שקשורים לאלימות, מוות, דברים כבדים כאלה. אני עומדת משתהה כל הזמן מול האכזריות שיש בבני האדם. זה לא מפסיק להבהיל, להפחיד ולהפתיע אותי. מין חוסר אוניס מול מלחמות, מאבקים קשים, קטסטרופות, בקיצור, רוע אנושי".

מאיפה מגיעים כל הדברים האלה ?

"אני לא יודעת, באמת. זו אמנם שאלה טריוויאלית אבל אף פעם לא חשבתי למה אני מתעסקת בזה. בחיים אני כל הזמן מחפשת את הכיוון השני, את המקומות הרגועים, התמימים והלא חומרניים, ואולי כל השאר יוצא באמנות."

סוג של סובלימציה?

"זו שאלה שתמיד עולה. אחד הזיכרונות הראשונים שלי הוא כשהייתי בת שנתיים-שלוש, חולמת שיהיה לי סטודיו ענק בו אני זורקת צבעים ועושה פסל ענק ואפילו זוכרת איך הוא נראה

- מין גוש ענקי עם כתמים כחולים, אדומים ולבנים. גם בגן תמיד חלמתי שיתנו לי לצייר חיות דמיוניות. האמנות היא משהו שנולדתי אתו, זה לא שחיפשתי איך להתמודד עם העולם ובחרתי בדרך הזו."

ויוצא שהקו שאת מתארת בין החיים והאמנות מטשטש?

"כן זה קורה. אני לא רואה סרטים עם אלימות, אם מופיע אקדח או דם אני מכבה את הטלוויזיה - אני לא מצליחה להתמודד עם זה. זה קצת ילדותי אבל אני לא מצליחה לעשות את ההפרדה. ולפעמים אני גם מחפשת רוגע באמנות, לא הרבה, וכשזה קורה אני מאד שמחה".

מתי זה קרה?

"בעבודות המחשב בתערוכת היחיד שהייתה לי בגלריה ג'ולי מ', זה היה דומה לאיזו שהיא תחושה שיש לי כשאני מרוכזת בתרגילי יוגה, הרבה מהיוגה מתעסקת במציאת קו האמצע, ומשהו מזה עבר בעבודות. להגיד רוחני ישמע נורא, אבל היה איזשהו חיפוש אחר רוגע".

ובתהליך עצמו, בזריקת הצבע, באיזה מצב את נמצאת?

"אני נכנסת לסטודיו, סוגרת את הדלת כי אני לא יכולה שאף אחד אחר יהיה סביבי, מכבה את הרדיו ומתרכזת. אני עובדת מאד מהר ולא מבזבזת זמן. אני לא יושבת ובוהה. אני באה עם רעיון מוכן מראש תמיד, אחרת אין לי סיבה ללכת לסטודיו. לפעמים חלק מהעניין הוא שיש לי התחלה של רעיון ואז אני נותנת לדברים לקרות בסטודיו, אבל את הבסיס של הרעיון אני צריכה למצוא לפני".

איפה את כשאת מחפשת אותם?

"בדרך כלל כשאני שוכבת במיטה לפני ההרדמות, או כשאני נוהגת, ואני נוהגת הרבה, כי אני

מלמדת בכל קצוות הארץ, או כשאני הולכת לבד. ואז בא איזה רעיון, אני נותנת לו לשבת בראש שנה שנתיים ואם הוא עדיין שם אז אני מבינה שאני צריכה לעשות אותו. היו גם פסלים שחיכיתי אתם 5, 6 שנים. הרעיון בא בשלמותו - איך העבודה תראה, החומר, הגודל."

חלק מהאלימות שבעבודות שלך נוגעות בפוליטיקה המזרח תיכונית.

"בסדרה שקוראים לה 'סוף המשחק' עשיתי פסיפסים מספוג מדימויים שבחרתי מהאינתיפאדה, מלחמת לבנון ומסרטי מלחמה. הן לא אומרות משהו ספציפי - מה שרציתי לומר, זה שכולם קורבנות - לא שמאל או ימין. בגלל הדימויים האקטואליים, אז הייתה נגיעה באמנות פוליטית אבל אמנות היא תמיד פוליטית בזה שהיא אומרת משהו על החברה ומה שקורה. הרעיונות שלי באים מהעולם, מבחוץ, מסיפורים שאני שומעת, לא מספרי אמנות. למשל, שמעתי סיפור מחבר גיאולוג שמסתובב ביערות בארץ ובעולם. הוא סיפר שבהרבה מקומות הם רואים כלבים קשורים לעץ, נטושים, עם קצת אוכל ומים לצדם. לפעמים הם מתים ביער ולפעמים מצילים אותם ברגע האחרון. הסיפור הזה זעזע אותי ובעצם בעבודה החדשה, בניתי יער עם כלב, כלי למים ואוכל, והוא קשור עם הקולר לאחד העצים ושוכב שם."

מת?

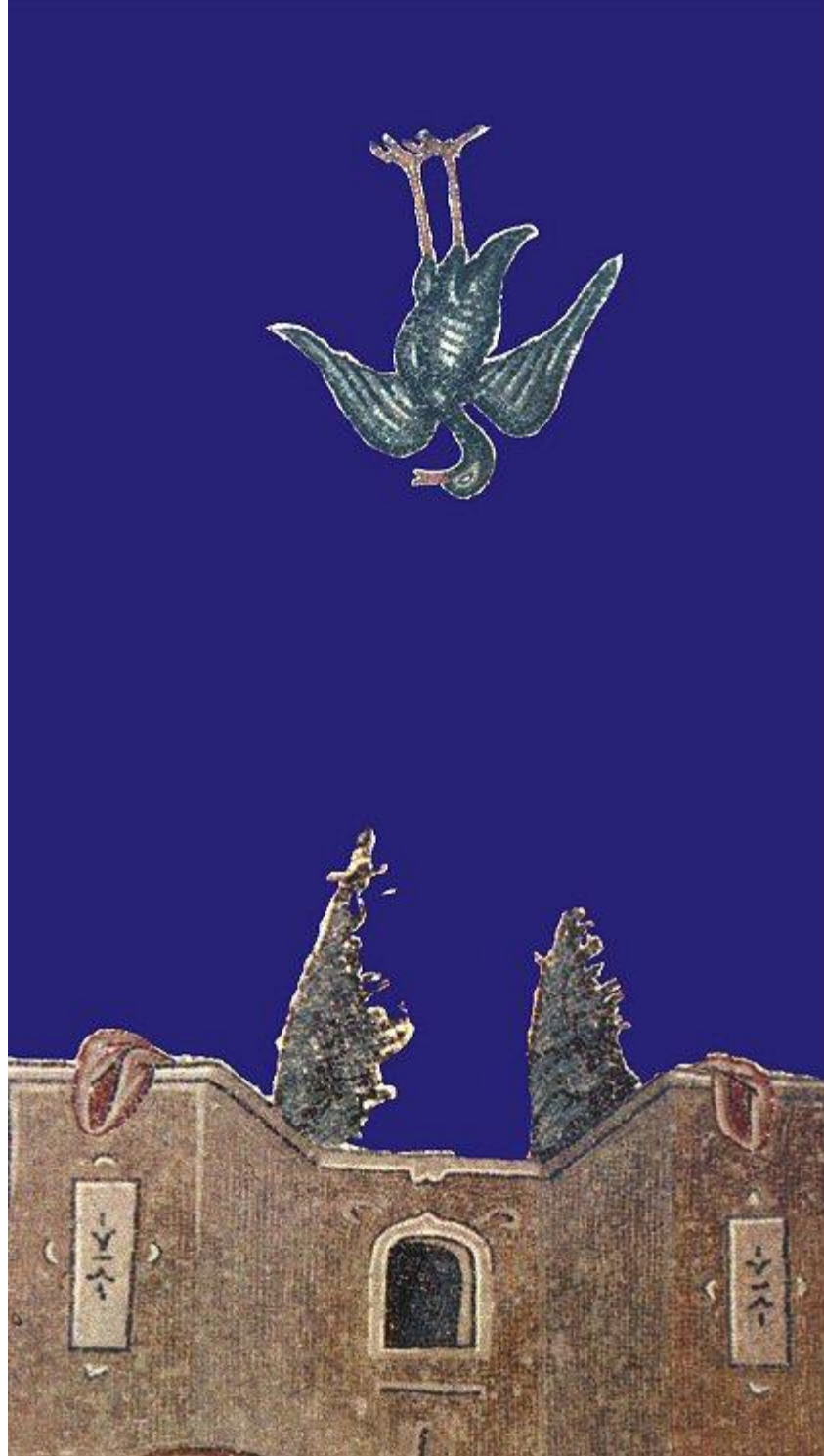
"בהתחלה חשבתי שאני אעשה אותו מת אבל לא יכולתי, אם מישהו ירצה להציל אותו הוא יצליח."

את לא חושבת לפעמים לעזוב את האמנות ולהציל כמה נפשות בעולם ?
"אני כל הזמן רוצה להצטרף לצער בעלי חיים, והחלום שלי היה לנסוע לאפריקה כדי להציל את העולם. אבל כנראה שזה מה שאני יודעת לעשות ולא מוכנה לוותר עליו. בחרתי בזה, כי נראה לי שלפעמים זה חזק ממני. לפעמים אני רוצה לעזוב את הכל כי ההתעסקות הזאת קצת מטורפת, אבל היא הדבר שאני הכי אוהבת לעשות".

מה עוד את אוהבת?
"להיות עם המשפחה שלי, זה הכי טוב. ילדים ובעלי חיים הם האהבה הגדולה שלי. גם לשחק כדורגל, אבל אף אחד לא רוצה לשחק איתי כי לא אוהבים לשחק עם בנות".

האם יש קושי לחיות עם בן זוג אמן?
"האם מישהו שלא עוסק באמנות היה מבין את הצורך להקדיש כל כך הרבה זמן, כסף ואנרגיה בזה? כל החברים שלי הם אמנים והם אלה שבאמת מבינים את הצורך והלגיטימיות להשקיע בזה כל כך הרבה בחיים, לא להרוויח כסף אלא בעיקר להפסיד. יש לי המון פידבק מבן זוגי - ביקורת הדדית, עזרה ואמון עמוק. אני גם רגילה לזה - ההורים שלי שניהם מתעסקים באמנות, אבא שלי צייר ופסל, אמא שלי סופרת ואח שלי קומפוזיטור. בבית היה לי נורא מובן מאליו שאמנות זה משהו לגיטימי, רק אחרי הרבה שנים הבנתי שבעצם לא כולם הם אמנים, שזה קצת שונה".

מה לדעתך עושה אמנות לטובה?

"משהו עמוק, הרבה פעמים זה דווקא כאב עמוק, קשה להגדיר את זה. צריך שיקרה הקסם הזה שיוצא מתוך חומר או צבע, או מצבור של מילים על הדף שירגש אותך. יש לזה המון אפשרויות וצורות".

אהבה?

"אהבה מאד מפתיעה אותי, כי היו לי תקופות שחשבתי שאני יכולה לשים את היד על הדופק ולדעת מה זה, אבל עכשיו אני לא כל כך מבינה. הכל מתבלבל עם זה. למשל, מאד מפתיע אותי שאני חיה עם מישהו כבר הרבה שנים ומאד אוהבת אותו. עם כל השינויים, אני עדיין מסתכלת עליו ורוצה להיות אתו - זה נראה לי נורא מוזר. זה די מפתיע ששני אנשים רוצים להיות אחד עם השני, זה מין מזל כזה. עוד יותר מפתיע, זה שפתאום נולד לך ילד ואתה כל כך אוהב אותו וזה בכלל יצור שאתה עשית. כל החיים אתה מחפש אהבה ובסוף היא בא מתוכך".

דינה שנהב מציגה את המיצב "כלב" במוזיאון הרצליה החל מה-7 בינואר.

 הדפסת נתבה